

Platillo Josep Pla

Triple aniversari aquest mes d'abril amb l'escriptor de Palafrugell com a protagonista

Josep Pla amb Josep Mercader (a la dreta) al Motel Empordà de Figueres

És tan obert l'Empordà / ample, esbatanat i llis / que l'home que escriu més pla / ha pres el nom del país». Aquest famós i repetit epigrama de Carles Fages de Climent dedicat a Josep Pla explica perfectament l'obsessió del palafrugellenc per escriure per al públic «en general» i arribar al màxim nombre de lectors possible. Quan arribem a les quatre dècades del seu traspàs se segueix publicant, llegint i parlant de Pla. Una personalitat del negoci editorial m'explicava fa temps el drama que suposa editar llibres d'autors ja morts que fa unes dècades venien a cabassos, molt més que Pla. Un drama. Zero interès. Cap lector. Amb Pla això no ha passat.

Aquest mes d'abril ens hem trobat amb tres aniversaris. Tots amb Pla de protagonista, però amb ingredients diferents, per això el «platillo» del títol. Ha explicat molt bé Jaume Fàbrega la categoria que li donava Josep Pla, plat essencial de la cuina catalana combinant diferents ingredients: des de l'ànec amb peres, al pollastre amb bolets, etc. D'una banda, els 40 anys de la mort de Josep Pla, divendres pasat, diada de Sant Jordi. La providència no podia haver triat millor data. El segon, el dia 14, els 90 anys de la proclamació de la II República Espanyola. Aquell matí, Pla arribava a Madrid en tren i decidia escriure un dietari, Madrid, l'adveniment de la República, un text que es continua reeditant, essencial en la seva literatura memorialística. La descripció d'aquells dies històrics és excepcional i alguns retrats sobre Catalunya, Madrid i Espanya, prou vàlids.

El tercer aniversari té molt pocs dies si entenem que la relació entre un llibre i el seu lector neix en el moment que li arriba. Aquesta darrera setmana, l'Anton Maria Rigau, publicista i editor banyolí, m'ha lliurat en perfecte estat i amb la faixa promocional que l'envolta, un exemplar d'aquest llibre tal com va sortir de la impremta Sallent de Sabadell fa 88 anys. Saber com ha estat endreçat aquestes vuit dècades esperant al seu lector és una aventura, una mica com les del Caravaggio descobert en una casa de subhastes de Madrid quan la pintura havia estat taxada només en 1.500 euros. L'Anton Maria Rigau és persona de sensibilitat màxima en la seva feina, només he conegut personalment un altre editor, el recordat Jaume Vallcorba, tan exhaustiu fins l'últim detall de l'obra que edita.

Jo vaig estar a l'enterrament de Josep Pla a l'església de Sant Martí de Palafrugell i en vaig donar notícia en aquestes mateixes pàgines en companyia del fotògraf Pablo García Cortés, «Pablito». Un any abans, el dia del seu aniversari, ens acostàrem Pablito i jo al Mas Pla per si era possible saludar-lo. No era el dia adequat i a mitja

escala ens engegà textualment a la merda, això sí, tractant-nos de vostè. Després del Nadal següent, Pla va agafar una grip molt forta amb una pneumònia. Tothom es va espantar. L'abat de Poblet va donar-li l'extremaunció, ingressant en una clínica de Figueres preveient un imminent traspàs. Però vet ací que aquell març va fer una revifada. Sortia de la clínica per anar a dinar a la seva taula, la 26 del Motel Empordà, un moment sensacional que resumeix tota una vida que s'acabava. De fet va acabar deixant la clínica per instal·lar-se a l'habitació 103 del Motel.

Setmanes després, el periodista radiofònic gironí Miquel Diumé, a mig matí de la diada de Sant Jordi, donava la primícia de la mort de l'escriptor. L'endemà anàrem a Mas Pla amb en Pablito per la vetlla de l'escriptor. Hi eren, visitant la família, els presidents Pujol i Tarradellas, però el primer no es va quedar a l'enterrament. L'arribada de Tarradellas a l'església fou triomfal, trencant el públic multitudinari el respectuós silenci del seguici mortuori. La missa la va fer el rector de Llofriu, mossèn Antón Recio, que havia estat professor meu de religió de l'Institut de Girona. Em va trobar un bon lloc per seure i em va donar una còpia de l'homilia que dictaria l'abat de Poblet, Maur Esteve, també un preciós recordatori-llibret de la cerimònia. Per cert que el recordatori va ser protagonista d'un cert conflicte quan en ple funeral la gent es va llençar sobre l'empleat de la funerària que els repartia per no quedar-se'n sense. En fi, digníssim enterrament que va acabar una estona després amb les restes de Pla al nínxol familiar, mirant a ponent, mentre l'abat recitava els «Dies Irae», respons medieval en llatí sobre el judici final triat per Josep Pla: «Dies irae, dies illa, solvet saeculum in favilla...» (Un dia d'ira serà el dia en què el món serà reduït a cendres...). Déu n'hi do.

Font del document:

https://www.diaridegirona.cat/ultima-dia/2021/04/25/platillo-josep-pla/1101794.html?utm_source=rss